

Семида О.В.

кандидат філологічних наукових

доцент кафедри англійської мови технічного спрямування №1

Національний технічний університет України “КПІ ім. І. Сікорського”

м. Київ, Україна

КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ У НАВЧАННІ ІНШОМОВНОГО ДІЛОВОГО СПІЛКУВАННЯ

У вивченні іноземної мови для ділового спілкування слід приділяти велику увагу культурологічному аспекту, оскільки ділове спілкування повинно відбуватися згідно з нормами і правилами, прийнятими у різних соціумах. Тут можна говорити про неспівпадіння культурних паралінгвістичних кодів, проте кожен учасник ділової зустрічі повинен мати уявлення про культурні звичаї та традиції, усталені у соціумі ділового партнера. Існують розроблені ділові етикети та протоколи, які спрямовані на подолання культурних розбіжностей, на полегшення комунікації між представниками різних культурних спільнот.

Навчання культурологічними особливостям мовленнєвої комунікації іноземною мовою має дуже велике значення, а особливо у навчанні іноземної мови для ділового спілкування. Відзначаючи важливість культурологічного аспекту при вивченні мови, учені зазначають, що в українських вишах цьому аспекту не приділяється достатньо уваги. Досліджуючи культурологічний аспект у навчанні мов, учені виділяють такі його складові: лінгвістичний компонент, предметний компонент, загальний вербальний, загальний діловий, загальний та діловий невербальні компоненти, а також психологічний [3, с. 96 - 98]. Розуміння складових ділової комунікації дозволяє визначити зміст навчання. Від складових компонентів, які витікають з культури соціуму, залежить вибір мовних засобів комунікантами для здійснення спілкування, тобто лінгвістичний компонент є найбільш «підпорядкованим» – найнижчим у ієрархії компонентів англомовної ділової комунікативної компетентності [3, с. 98]. Це лише підкреслює

абсолютну і нагальну необхідність навчання культурно-обумовлених складових цієї компетентності для досягнення дійсно практично значущих результатів такого навчання.

Виділяють такі принципи, на яких повинно базуватися навчання діловій комунікації. Це навчання через моделювання ситуацій спілкування, навчання на основі рольових / ділових ігор, навчання клішованих мовленнєвих засобів та культурна обумовленість навчання [2].

Основними шляхами розвитку культури ділового спілкування у навчанні іноземних мов є організація навчання як моделі процесу ділового спілкування, у ході якого здійснюється розвиток полікультурної особистості, яка може спілкуватися з представниками інших спільнот та адаптуватися до соціокультурних норм певної спільноти. Велике значення приділяється самоосвіті та самовдосконаленню, а також використанню інтерактивних технологій навчання [1].

При відборі змісту навчання виділяють комунікативний мінімум, або ситуації спілкування, які є важливими для вивчення ділової іноземної мови та засвоєння культурологічного аспекту, зокрема. Це такі теми, як знайомство, установлення контактів, користування телефоном, обробка інформації, плани й угоди; результати діяльності; продукти і послуги; подорожі; ділові зустрічі; розваги та прийоми тощо. Робота із зазначеними макроситуаціями спілкування дозволяє засвоїти знання про культуру, національні традиції країни, мова якої вивчається, норми, правила поведінки; сприяє формуванню умінь оперувати засобами вербального та невербального спілкування ділової і професійної сфер; розвиває вміння розпізнавати комунікативні інтенції партнерів зі спілкування; формує навички опанування норм мовного етикету та соціальної поведінки в різних ситуаціях ділового спілкування.

Під час практичних занять використовуються такі сучасні методи та підходи як дебати, кейсовий підхід, проектний метод, рольова гра. Реалізація цих навчальних компонентів передбачає задіяність студентів у навчальних проектах, ознайомлення, зіставлення та засвоєння культурно-обумовлених норм ділового спілкування у різних соціумах. Студенти виявляють ті культурні норми, яких

потрібно додержуватися українській діловій людині, якщо їй, спілкуючись англійською мовою, доведеться налагоджувати ділові стосунки з представниками іноземних ділових кіл, готують звіти, обговорюють. Такий підхід до навчання ділової англійської мови дозволить формувати фахівців, культурно підготовлених до ведення ділової комунікації в усьому світі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Засименко В. Шляхи розвитку культури англomовного ділового спілкування студентів-філологів / В. Засименко // Науковий вісник Херсонського державного університету". Сер. : Лінгвістика. - 2011. - Вип. 15. - С. 369-372. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_2011_15_87
2. Сліпченко Л.Б. Методичні рекомендації щодо формування професійно орієнтованої компетентності в англomовному діалогчному мовленні майбутніх фахівців з міжнародної економіки. - / Л. Б. Сліпченко // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Сер. : Педагогічні науки. - 2014. - Вип. 119. - С. 226-229. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VchdpuP_2014_119_57
3. Тарнопольський О.Б., Культурологічний аспект та проектна методика у навчанні англійської мови для ділового спілкування (Business English) / О. Б. Тарнопольський, М. Р. Кабанова, С. Д. Сторожук // Філологічні трактати. - 2017. - Т. 9, № 4. - С. 95-100. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Filtr_2017_9_4_16